

Työ- ja elinkeinoministeriö

Asia: VN/25324/2025

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI VESILAIN MUUTTAMISESTA JA LUONNOS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VESITALOUSASIOISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA (MERITUULIVOIMA)

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommenttinne 1 §:ään – soveltamisala ja merituulivoimahankkeen määritelmä.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää merituulivoimahankkeen määritelmää tarkoituksenmukaisena ja riittävän kattavana. On perusteltua, että sääntely kattaa tuulivoimaloiden lisäksi hankkeen toiminnan kannalta välttämättömät rakennelmat, laitteet, sisäiset kaapelit ja putket.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että soveltamisalan rajaukset ovat selkeitä suhteessa muuhun lainsäädäntöön sekä talousvyöhykkeellä että alueve-sillä toteutettaviin hankkeisiin. Tämä parantaa hankkeiden ennakoitavuutta, lupamenettelyjen sujuvuutta ja eri viranomaisten toimivaltakysymysten selkeyttä.

2. Kommenttinne 2 §:ään – merituulivoimaa koskeva lupa (tarpeelliset lupamääräykset).

Sekä kommenttinne 3 §:ään – merituulivoimaa koskevan luvan voimassaolo (pidempi määräaika hankkeen toteuttamiseen ryhtymiselle).

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa, että lupaviranomaiselle annetaan mahdollisuus antaa merituulivoimahankkeiden rakentamista, käyttöä, purkamista ja jälkitoimenpiteitä koskevia tarpeellisia lupamääräyksiä.

Lisäksi lupamääräyksissä tulee huomioida hankekohtaiset erityispiirteet sekä merialueiden muu käyttö, kuten merenkulku, kalastus, puolustuksen tarpeet, merialuesuunnittelu sekä meriympäristön tila.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää perusteltuna, että merituulivoimahankkeille voidaan myöntää vesilain yleisiä määräaikoja pidempi toteuttamisaika. Merituulivoimahankkeet ovat poikkeuksellisen suuria investointeja, joiden kehitys-, luvi-tus- ja rakentamisajat voivat olla huomattavan pitkiä. Pidentetyn määräajan tulee kuitenkin säilyä poikkeuksena, jota perustellaan hankkeen laajuudella, tek-nisellä toteutuksella ja toteuttamisedellytyksillä.

3. Kommenttinne 4 §:ään – olennaiset tekniset vaatimukset (viittaukset rakentamislakiin).

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tarkoituksenmukaisena ratkaisuna sitä, että rakentamislain keskeiset turvallisuutta ja laatua koskevat tekniset vaatimukset ulotetaan myös talousvyöhykkeen merituulivoimarakentamiseen.

Rakenteiden lujuutta, vakautta, turvallisuutta, käytettävyyttä ja elinkaarikestävyyttä koskevien vaatimusten tulee olla mahdollisimman yhdenmukaisia maa-alueilla ja aluevesillä sovellettavan sääntelyn kanssa. Tämä edistää tasapuolisuutta ja vähentää sääntelyyn liittyvää epävarmuutta.

4. Kommenttinne 5 §:ään – rakennustyön suorituksen valvonta (rakennuttajavalvonta ja valvontasuunnitelma, ulkopuolisen tarkastuksen riippumattoman ja pätevän asiantuntijan lausunnot).

Sekä kommenttinne 6 §:ään – lopputarkastus. Onko ehdotuksen mukainen rakennustyön valvonta talousvyöhykkeellä riittävä tai pitäisikö pitäisi säätää muista vaatimuksista?

Keski-Pohjanmaan liitto pitää ehdotettua rakennuttajavalvontaan, valvontasuunnitelmaan ja riippumattomaan asiantuntijaan perustuvaa mallia pääosin tarkoituksenmukaisena. Talousvyöhykkeen erityisolosuhteet huomioon ottaen viranomaisvalvonnan toteuttaminen samalla tavalla kuin mantereella ei ole tarkoituksenmukaista. Riippumattomien asiantuntijoiden käyttö tukee kuitenkin rakentamisen laatua ja turvallisuutta.

Lopputarkastusta koskevaa sääntelyä voidaan pitää tarpeellisena ja perustelluna.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää lisäksi tärkeänä, että suunnittelijoiden ja tarkastajien osaamisvaatimukset määritellään riittävän korkealle tasolle sekä että käytettävät tekniset standardit ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia, ja että viranomaisilla on mahdollisuus tarvittaessa velvoittaa lisäselvityksiin ja tarkastuksiin.

5. Yleiset kommentit rakentamisen sääntelystä.

Onko ehdotuksen mukainen rakentamisen sääntely talousvyöhykkeellä tarkoituksenmukainen ja riittävä vai pitäisikö sääntely toteuttaa toisin?

Pitäisikö talousvyöhykkeen rakentamisessa olla samankaltaiset osapuolten vastuut ja tehtävät kuin rakentamislain 8 luvussa? Pitäisikö työnjohtajille ja suunnittelijoille olla rakentamislain 7 luvun mukaiset kelpoisuusvaatimukset ja kelpoisuuden toteaminen?

Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely on pääosin tarkoituksenmukainen eikä edellytä erillisen rakentamislakijärjestelmän luomista talousvyöhykkeelle.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää kuitenkin perusteltuna, että suunnittelijoilta, työnohtajilta sekä riippumattomilta tarkastajilta edellytetään rakentamislain kelpoisuusvaatimuksia vastaavaa osaamistasoa. Tämä vahvistaa turvallisuutta ja yhdenmukaistaa käytäntöjä eri toimintaympäristöissä.

6. Kommenttinne 7 §:ään – purkamisvelvollisuus ja jälkitoimenpiteet. Miten purkamisvelvollisuudesta olisi tarkoituksenmukaisinta säätää?

Keski-Pohjanmaan liitto pitää purkamisvelvollisuuden säätämistä erittäin tarpeellisena.

Purkamisvastuun tulee yksiselitteisesti kuulua hankkeesta vastaavalle toimijalle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Samalla tulee varmistaa, että käytöstä poistuvista rakenteista ei aiheudu pitkäaikaisia haittoja merenkululle, meriympäristölle tai alueiden myöhemmälle käytölle.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että purkamisen laajuutta koskeva ratkaisukäytäntö muodostuu valtakunnallisesti yhdenmukaiseksi ja ennakoitavaksi. Purkamisratkaisujen valmistelussa tulee kuitenkin säilyttää mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan tilanteissa, joissa rakenteiden täydellinen poistaminen aiheuttaisi tutkimustiedon perusteella enemmän haittaa meriympäristölle kuin osittainen paikalleen jättäminen. Tällöin ratkaisujen tulee perustua ympäristövaikutusten arviointiin sekä merenkulun turvallisuuden varmistamiseen.

7. Kommenttinne 8 §:ään – purkamissuunnitelma.

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa purkamissuunnitelman laatimisvelvoitteen sisällyttämistä jo merituulivoimahankkeen luvitusvaiheeseen.

Purkamisen huomioiminen hankkeen alusta alkaen parantaa kustannusten ennakoitavuutta, tukee kiertotalouden tavoitteiden toteutumista sekä mahdollistaa hankkeessa käytettävien materiaalien tehokkaan uudelleenkäytön ja hyödyntämisen hankkeen päättyessä. Lisäksi ennakoiva suunnittelu vähentää purkamisvaiheeseen liittyviä ympäristöriskejä.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää myös perusteltuna, että purkamissuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti hankkeen elinkaaren aikana, jotta se vastaa muuttuvia teknisiä, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä olosuhteita.

8. Kommenttinne 9 §:ään – purkamisvakuus ja sen määrä.

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa purkamisvakuuden käyttöönottoa merituulivoimahankkeissa. Vakuusjärjestelmällä varmistetaan, että hankkeiden purkukustannukset eivät jää yhteiskunnan vastattaviksi. Purkamisvastuun kohdentaminen hankkeesta vastaavalle toimijalle tukee aiheuttamisperiaatteen toteutumista ja lisää hankkeiden taloudellista vastuullisuutta.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että purkamisvakuudelle määritellään laskentaperuste, jossa huomioidaan mahdolliset kustannustason muutokset, teknologinen kehitys, elinkustannusindeksi mukainen tarkistus sekä mahdolliset muutokset purkamisvelvoitteen sisältöön. Näin varmistetaan, että vakuus vastaa todellisia purkamiskustannuksia myös hankkeen myöhemmissä vaiheissa.

Lisäksi on täsmennettävä, miten vakuuden riittävyyttä arvioidaan elinkaaren aikana, jotta se mahdollistaa purkamisvelvoitteiden tehokkaan toteuttamisen.

9. Kommenttinne 10 §:ään – vakuuden asettaminen.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää perusteltuna, että vakuutta asetetaan jo ennen rakentamisen aloittamista. Ratkaisu vähentää yhteiskunnalle kohdistuvia riskejä ja vahvistaa hankkeiden vastuullisuutta. Samalla vakuusjärjestelmän tulee olla hallinnollisesti mahdollisimman selkeä ja ennakoitava toiminnanharjoittajien näkökulmasta.

10. Kommenttinne 11 §:ään – vakuuden voimassaolo.

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa vaatimusta vakuuden yhtäjaksoisesta voimassaolosta koko hankkeen elinkaaren ajan siten, että vakuuteen ei muodostu katkoksia esimerkiksi mahdollisten omistus- tai yritysjärjestelyjen tai muiden muutosten seurauksena.

11. Kommenttinne 12 §:ään – vakuuden realisoiminen ja vapauttaminen.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää ehdotettua sääntelyä pääosin tarkoituksenmukaisena. Vakuus tulee voida realisoida nopeasti ja tehokkaasti tilanteissa, joissa toiminnanharjoittaja ei täytä velvoitteitaan. Myös vakuuden vapauttamisen tulee olla mahdollista viivytyksettä silloin, kun purkamis- ja jälkitoimenpiteet on asianmukaisesti toteutettu.

12. Kommenttinne 13 §:ään – vakuuden hallinnoinnista perittävät maksut.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää perusteltuna, että vakuuden hallinnoinnista aiheutuvat viranomaiskustannukset katetaan toiminnanharjoittajilta perittävillä maksuilla. Maksujen tulee kuitenkin olla oikeasuhtaisia ja perustua mahdollisimman hyvin todellisiin hallinnointikustannuksiin.

13. Kommenttinne vaikutusten arviointiin?

Onko joitakin olennaisia vaikutuksia jäänyt ottamatta huomioon?

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että esityksen vaikutusarviointi on kokonaisuutena arvioiden kattava ja muodostaa hyvän perustan sääntelyn vaikutusten tarkastelulle. Jatkovalmistelussa on syytä tarkastella nykyistä tarkemmin ehdotetun sääntelyn vaikutuksia merituulivoimahankkeiden kustannuksiin ja

investointiedellytyksiin sekä satamaverkon, huolto- ja ylläpitologistiikan sekä merituulivoiman arvoketjujen kehitykseen.

Lisäksi vaikutuksia merialueiden eri käyttömuotojen yhteensovittamiseen sekä alueiden elinvoimaan ja vihreän siirtymän investointien toteutumisedellytyksiin tulee arvioida nykyistä tarkemmin.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa tarkastellaan sääntelyn vaikutuksia myös kansalliseen huoltovarmuuteen, energiahuollon toimitusvarmuuteen sekä kriittisen energia- ja merellisen infrastruktuurin turvallisuuteen. Merituulivoiman merkityksen kasvaessa osana Suomen energiajärjestelmää näiden näkökulmien painoarvo korostuu entisestään.

Lisäksi on arvioitava purkamisvakuusjärjestelmän vaikutuksia suhteessa muiden Itämeren valtioiden käytäntöihin, jotta voidaan varmistaa sääntelyn toimivuus sekä Suomen kilpailukyky ja houkuttelevuus merituulivoimainvestointien kohteena.

14. Yleiset kommentit ja huomionne esitykseen.

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää huolellisesti valmistellusta esityksestä ja pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina sekä kannatettavina. Esitys täydentää hyvin talousvyöhykkeen merituulivoimaa koskevaa sääntelyä, parantaa hankkeiden ennakoitavuutta sekä vahvistaa toimijoiden ja viranomaisten oikeusvarmuutta. Selkeä ja johdonmukainen sääntely luo vakaan perustan merituulivoimahankkeiden toteuttamiselle.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää erityisen tärkeänä, että purkamisvastuu kohdennetaan hankkeesta vastaavalle toimijalle ja että veloitteiden toteutuminen turvataan riittävällä vakuusjärjestelmällä.

Lisäksi liitto korostaa meriympäristön suojelun merkitystä hankkeen kaikissa vaiheissa sekä sitä, että merituulivoiman kehittäminen sovitetaan yhteen muiden merellisten elinkeinojen, ympäristöarvojen ja turvallisuustarpeiden kanssa.

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että ehdotettu sääntely tukee pitkäjänteisesti Suomen merituulivoimasektorin kestäväää kasvua, vahvistaa vihreän siirtymän investointien toteuttamisedellytyksiä sekä lisää toimintaympäristön ennustettavuutta. Samalla se vähentää julkisen sektorin riskejä varmistamalla, että hankkeiden purkamiseen ja ennallistamiseen liittyvät vastuut ja kustannukset kohdistuvat asianmukaisesti hankkeesta vastaaville toimijoille.

15. Kommentit 10 a §:ään – talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeen lupahakemuksessa esitettävät suunnitelmat ja selvitykset.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää ehdotettuja, lupahakemuksessa esitettäväksi vaadittavia suunnitelmia ja selvityksiä pääosin tarkoituksenmukaisina. Rakentamishankkeiden mittaluokka, tekninen vaatavuus sekä talousvyöhykkeen

erityisolosuhteet edellyttävät kattavia lähtötietoja lupaharkinnan tueksi. Ehdotetut selvitykset perustamis- ja pohjaolosuhteista, rakennusteknisistä ratkaisuksista, valvontasuunnitelmasta sekä riippumattoman asiantuntijan lausunnosta parantavat hankkeiden turvallisuutta, toteutettavuutta ja ennakoitavuutta.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää kuitenkin tärkeänä, että lupahakemuksessa arvioidaan riittävällä tarkkuudella myös hankkeen yhteys maa-alueille, satamiin, sähkönsiirtoverkkoon sekä huolto- ja logistiikkaketjuihin. Erityisesti Pohjanlahden alueella merituulivoiman toteutuminen voi vaikuttaa merkittävästi satamien kehittämiseen, alueelliseen elinvoimaan ja energiainfrastruktuuriin.

Keski-Pohjanmaan liitto korostaa, että Perämeren ja Selkämeren merituulivoimahankkeilla voi olla merkittäviä vaikutuksia Kokkolan sataman sekä muiden rannikon satamien kehittämistarpeisiin. Satamien rooli rakentamisen, huollon, logistiikan ja mahdollisten kiertotalousratkaisujen tukialueina tulisi tunnistaa osana hankkeiden kokonaisvaikutusten arviointia.

Lisäksi Keski-Pohjanmaan liitto pitää perusteltuna, että lupahakemuksissa arvioidaan hankkeen suhde merialuesuunnitteluun sekä muihin merialueen käyttömuotoihin, kuten kalastukseen, merenkulkuun, luonnonsuojeluun ja puolustusvoimien toimintaan.

16. Kommenttinne 10 b §:ään – purkamissuunnitelman sisältö. Mitä tietoja purkamissuunnitelmassa pitäisi esittää?

Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa purkamissuunnitelman sisällön täsmentämistä asetustasolla ja että purkaminen huomioidaan osana merituulivoimahankkeen koko elinkaarta.

Ehdotetut sisältövaatimukset ovat perusteltuja ja Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että purkamissuunnitelman tulee sisältää riittävät tiedot rakenteiden poistamisesta, purkamisen aikataulusta, ympäristövaikutuksista, materiaalien uudelleenkäytöstä ja kierrätyksestä, jälkitoimenpiteistä sekä kustannusarviosta.

Lisäksi suunnitelmassa tulee arvioida purkamisen vaikutukset merenkulkuun, kalastukseen ja muihin merialueiden käyttömuotoihin sekä kuvata alueen turvallinen ennallistaminen ja mahdolliset perusteet rakenteiden osittaiselle paikalleen jättämiselle. Koska teknologia, viranomaisvaatimukset ja kustannustaso voivat muuttua merkittävästi hankkeen pitkän elinkaaren aikana, purkamissuunnitelman tulee olla ajantasainen ja tarvittaessa päivitettävissä hankkeen aikana.

17. Kommenttinne 10 c §:ään – purkamisvakuus.

Miten purkamisvakuutta pitäisi kerryttää ja monessako osassa se olisi tarkoituksenmukaisinta asettaa? Mihin mennessä vakuuden olisi viimeistään oltava kerrytettynä?

Keski-Pohjanmaan liitto pitää purkamisvakuutta välttämättömänä osana merituulivoiman sääntelyä sekä kannattaa vakuuden kerryttämistä vaiheittain

hankkeen elinkaaren aikana. Tämä vähentää hankkeen alkuvaiheen rahoitus-
rasitetta samalla, kun vakuus kasvaa hankkeen taloudellisen tuottovaiheen ai-
kana.

Hallituksen esityksen mukaan purkukustannukset voivat nousta suuriksi, mistä
johtuen riittävällä vakuudella on suuri merkitys.

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että purkamisvakuuden kerryttämistä tulee tar-
kastella etupainotteisesti ja että osa vakuudesta asetetaan ennen rakentamisen
aloittamista, vakuus kerrytetään vaiheittain ja se on täysimääräisesti käytettä-
vissä viimeistään 15 vuoden kuluttua hankkeen valmistumisesta. Tämä vähen-
täisi riskiä tilanteissa, joissa hankkeen taloudellinen toimintakyky mahdollisesti
heikkenisi ennen vakuuden täysimääräistä kertymistä. Lisäksi vakuus tulee si-
toa elinkustannusindeksiin, se tulee arvioida säännöllisesti hankkeen elinkaa-
ren aikana ja viranomaisella tulee olla mahdollisuus edellyttää vakuuden korot-
tamista hankkeen kustannusarvioiden olennaisesti muuttuessa. Vakuuden tu-
lee kattaa purkukustannusten lisäksi myös mahdolliset jälkihoito- ja seuranta-
toimet.

Kokonaisuutena Keski-Pohjanmaan liitto kannattaa purkamisvakuutta koske-
vaa sääntelyä ja pitää tärkeänä, että järjestelmän toimivuutta ja vakuuden ker-
ryttämisaikataulua arvioidaan uudelleen ensimmäisten talousvyöhykkeen meri-
tuulivoimahankkeiden kokemusten perusteella.

Keski-Pohjanmaan liitto

Jari Väänänen
Suunnittelujohtaja

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This document contains 7 pages before this page
Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende